

A. Jucys nepaprastai mylėjo žemaičių kraštą, o ypač gimtąsias vietas – Kretingos ir Plungės rajonus, kur gimė, augo, mokėsi.

Kartą po muziejinių seminaro su Adolfu Nezabitausku nuėjome aplankyti A. Jucio. Jis mus maloniai priėmė, pavaišino. Kalbėdami su A. Juciu sutarėme, kad dirbdami visi trys kartu parašysime Salantų istoriją. Tam darbui iš anksto buvo ruošta. Rinkta medžiaga, parašyta straipsnių, kuriuos išspausdino Kretingos rajono laikraštis „Švyturys“. Įdomesnės publikacijos:

1. A. Jucys, J. Mickevičius, „Kur buvo Šalyno dvaras“, *Švyturys*, 1973-10-26, Nr. 127.

2. A. Jucys, J. Mickevičius, „Keletas žodžių apie Salantų senovę ir žmones“.

3. A. Jucys, „Ponios lova, baltųjų automobilis [...]“, *Švyturys*, 1973-11-15. Nr. 16.

4. A. Jucys, „Meteoritas Salyno kaime“, *Mokslas ir gyvenimas*, 1972 m.

5. A. Jucys, „Keletas žodžių apie tėviškėlę brančią“ [Mašinraštis, 28 p.], Vilnius 1971-01-25.

1973 metų vasarą A. Jucį prof. P. Dundulienė pakvietė dalyvauti ekspedicijoje kartu su kitais tuo metu Vilniaus V. Kapsuko universiteto Istorijos fakulteto studentais istorikais, etnografais, Dailės instituto studentais, fotografais, grimuotojais ir kt. Buvo planuojama rinkti medžiagą Salantų, Grūšlaukės, Darbėnų istorijai, etnografijos leidiniams, kolūkių istorijai – dokumentus, atsiminimus, apie pogrindžio, revoliucinę praeitį, komjaunimo veiklą, apie hitlerinės okupaciją, jos padarinius, pokario metu vykusius žemės ūkio atstatymo darbus, klasių kovą.

Ekspedicijos metu buvo sukaupta apie 4 000 puslapių aprašų, apie 1 000 fotonuotraukų, apie 200 piešinių, 300 magnetofonų įrašų. Visa surinkta medžiaga perduota Vilniaus universiteto mokslinės bibliotekos rankraščių skyriui (Kretingos rajono laikraštis „Švyturys“, 1973-07-11, Nr. 94).

Muziejininkas Adolfas Nezabitauskis mirė 1968 m. Telšiuose. Palaidotas Gargždėlės kapinėse (Salantuose). Jis yra daug parašęs tekstų Lietuvos rajonų laikraščiams apie rajonų vietovių praeitį. A. Nezabitauskui mirus, mes su A. Juciu iš tos trijulės tik dviese likova – dabar jau mudu turėjome rašyti Salantų istoriją.

1973-12-11A. Jucys man parašė laišką iš Maskvos: „Išvažiuoju į Kanadą 5 savaitėms. Vilniuje beatsirasiu apie 20 sausio. Jei atvažiuosi į Vilnių, būtinai užsuk pas mane. Aš vis svajoju, kada mudu pradėsime rimčiau užsiimti Salantų istorija. Vis neprieinu ir aš, taip pat, kaip ir tamsta. Aš užsiėmęs fizika, Tamsta – muziejumi. Geriausiai eiti į pensiją vienam ir antram ir tirti Sa-

Sofija Nezabitauskaitė-Jucienė ir Adolfas Jucys. 1934 m. rugsėjo 6 d.

Adolfas Jucys Palangoje su Povilu Pakarkliu (?). 1955 m.

lantų praeitį.“ Tai buvo man rašytas jo paskutinis laiškas. Gaila, kad Salantų istorija liko man vienam parašyti.

(Nukelta į 16 p.)

Adolfo Jucio mama Barbora Jonkaitė-Jucienė

Adolfo Jucio motinos Barbaros Jonkaitės-Jucienės kapas Grūšlaukėje (Kretingos rajonas)

(Atkelta iš 15 p.)

A. Jucys domėjosi sovietmečio ir buvusiomis paprinėmis kapinėmis bei kapinynais (senkapiais). Jis labai daug jų aplankė Žemaitijoje ir kitose Lietuvos vietose. Adolfas pats vairuodavo savo mašiną. Kur tik ilgesnį laiką sustodavo, būtinai aplankydavo kapines. Jį domino seni antkapių paminklai, jų užrašų tekstai, kalba, tarmė, mirusiųjų amžius, vardai, pavardės. Jis žinojo Lietuvos žymiausių rašytojų, kultūros, visuomenės veikėjų amžinojo poilsio vietas.

Retkarčiais lakydavo žymias Vilniaus Rasų ir Kauno miesto kapines, kuriose buvo įvairių įvairiausių, gražių gražiausių paminklų su neįkainojamos vertės įrašais. Čia ilsisi žymūs mokslininkai, rašytojai, kultūros, visuomenės veikėjai. Vilniaus karių kapinių nelankydavo.

Jis seniai žinojo rašytojo Motiejaus Valančiaus tėvo kapą Salantų Gargždėlės kapinėse. Kryžius metalinis, ant jo yra užrašas. Žinojo ir Valančiausko kapą Kartenos kapinėse, rašytojo M. Valančiaus brolio M. Valančiausko kapą Kretingos kapinėse. Visų jų antkapiai buvo su metaliniais kryžiais, su užrašais, visi pastatyti rašytojo, Žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus lėšomis.

ADOLFO JUCIO TĖVŲ KAPAI

A. Jucio tėvas ir vyriausiasis brolis Pranas palaidoti Salantų Gargždėlės kapinėse, kairėje kapinių pusėje, prie mūrinės koplyčios kampo. Ant kapo – masyvus juodo akmens paminklas (pomninkas), kurio visos keturios pusės nugludintos (šlifotos). Ant jo iškalti užrašai:

Pranas Jucys 1863–1917

Pranas Jucys 1895–1964

Adolfas Jucys Palangoje 1969 m.

Palangos botanikos parkas, grafų Tiškevičių rūmai (Palangos gintaro muziejus), „Laiminančio Kristaus“ skulptūra. Danutės Mukienės nuotrauka

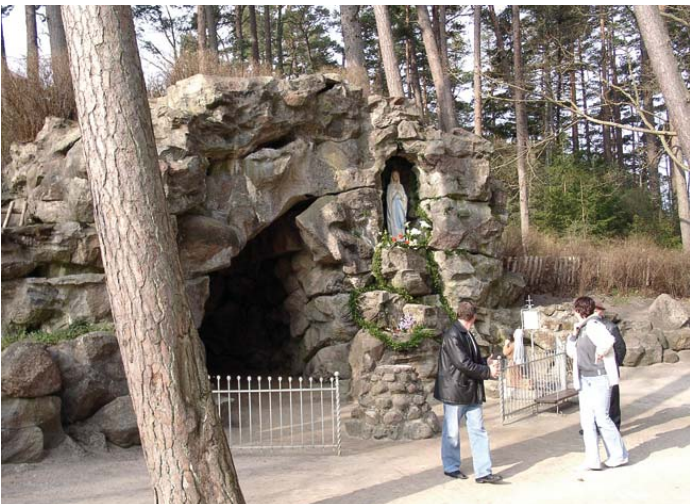
Adolfo motina sirgdama prašė, kad ją Grūšlaukėje, prie giminių ir pirmojo vyro Kontrimo palaidotų. Motinos prašymas buvo išpildytas. Adolfas ant motinos kapo pastatė juodo akmens paminklą (pominką), kurio visas keturios pusės taip pat gludintos (šlifautos), ir užrašas yra iškaltas.

A. Jucys labai mylėjo savo tėvus, gimines ir rūpinosi jų kapais. Kasmet šiuos kapus tvarkydavo, apso-dindavo gėlėmis, sausroje palaistydavo gėles. Kapams prižiūrėti samdydavo vietines prižiūrėtojas. Kiekviena

proga atvažiavęs į Žemaitiją, kapus aplankydavo, pa-dėdavo gyvų gėlių.

Atvykęs, kaip jau buvo minėta, sutvarkydavo ir sa-vo kaimyno, draugo Liudo Vaičiaus, jo žmonos ir sū-naus Vytauto kapą Kretingos miesto Naujosiose kapi-nėse. Kartu su Adolfu aplankydavome, padėdavome gė-lių ir ant mūsų tėvų kapo Beržoro kapinėse.

A. Jucys, žmonai nežinant, kas mėnesį pagal galimy-bes siųsdavo pinigų į šalies gilumoje buvusiems savo giminiams: broliui Bonifacui, seserims Barbarai, Stefai.

Iš kairės: Palangos Lurdas ir pajūrio pušys. Danutės Mukienės nuotraukos